

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та
івентменеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Краєзнавство

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень

Освітня програма «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Спеціальність 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Затверджено на засіданні кафедри
управління соціокультурною діяльністю,
шоу-бізнесу та івентменеджменту
Протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Краєзнавство
Викладач (-і)	Маланюк Т.З., к.п.н., доцент.
Контактний телефон викладача	0975952780
E-mail викладача	taras.malaniuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Курс «Краєзнавство» - обов'язкова дисципліна з циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти, які навчаються за ОП «Менеджмент соціокультурної діяльності».</p> <p>Курс спрямований на вивчення особливостей та основних тенденцій сучасного розвитку краєзнавства в Україні. При вивченні дисципліни звернуто увагу та конкретний історико-географічний регіон, природу, населення, господарство, історичне минуле, пам'ятки матеріальної та духовної культури.</p>	
3. Мета і завдання навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни «Краєзнавство» - є формування у студентів фахового розуміння вузлових проблем краєзнавства, сприяння ефективному засвоєнню теоретичних засад краєзнавства, питань його організації і управління, історичного розвитку, технології формування краєзнавчих ресурсів. Теоретичні знання, під час вивчення дисципліни, повинні сприяти формуванню чіткого уявлення про шляхи розвитку краєзнавства в Україні, його закономірності та відмінності, що дасть змогу не лише визначити негативні та позитивні тенденції цього процесу, але й усвідомити можливі шляхи перспективних напрямків розвитку.</p> <p>Основними завданнями навчальної дисципліни «Краєзнавство» є :</p> <ul style="list-style-type: none"> - розкрити основні віхи з історії краєзнавчого руху в Україні; - формування у студентської молоді історичного мислення, вмінню аналізувати, систематизувати та узагальнювати явища й події та їх причинно-наслідкові зв'язки; - прослідкувати місце, роль та функції краєзнавства серед інших гуманітарних дисциплін. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Інтегральна компетентність:</p> <p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичних проблем у соціокультурній сфері, у галузі освіти і науки, креативної економіки та культурних практик, що передбачає застосування теорій та методів менеджменту культури і мистецтва та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 17. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 18. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення</p>	

суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК 19. Здатність критично усвідомлювати взаємозв'язок між культурними, соціальними та економічними процесами.

СК 20. Здатність аналізувати економічні, екологічні, правові, політичні, соціологічні, технологічні аспекти формування ринку культури.

СК 26. Здатність діяти соціально відповідально

СК 29. Здатність виявляти, використовувати, інтерпретувати, критично аналізувати джерела інформації в області менеджменту соціокультурної сфери.

Програмні результати навчання:

РН 2. Збирати та впорядковувати інформацію

РН 8. Визначати соціокультурний потенціал різних стейкхолдерів культурного життя.

РН 9. Оцінювати сучасну соціокультурну ситуацію.

РН 10. Вивчати, узагальнювати та адаптовувати найкращий досвід соціокультурної розбудови.

РН 15. Вміти встановлювати діалог з різними професійними суб'єктами та групами.

РН 18. Проявляти самостійність суджень та самокритичність у процесі дискусії.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	34
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36
Самостійна робота	110

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	Менеджмент соціокультурної діяльності	I курс , I рік	нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	семінар заняття	сам. роб.
Тема 1. Вступ до краєзнавства.	2	2	6
Тема 2. Форми і методи краєзнавства.	2	2	6
Тема 3. Напрями краєзнавчих досліджень.	2	2	6
Тема 4. Джерела краєзнавства.	2	2	6
Тема 5. Історія краєзнавчого руху в Україні.	2	2	6
Тема 6. Галичина як історико-етнографічний край.	2	2	6
Тема 7. Волинь та Полісся: історико-краєзнавча характеристика.	2	2	6
Тема 8. Закарпаття як історико-географічний край.	2	2	6
Тема 9. Поділля, Північна Буковина та Бессарабія як історико-географічні регіони та історико-етнічні області.	2	2	6
Тема 10. Слобожанщина: історико-краєзнавча характеристика.	2	2	6
Тема 11. Наддніпрянина та Чернігово-Сіверщина: історико-географічна характеристика.	2	2	5
Тема 12. Історичний розвиток Причорномор'я.	2	2	5
Тема 13. Довкілля як об'єкт краєзнавчих досліджень.	2	2	5
Тема 14. Дослідження історії краю в краєзнавстві.	2	2	10
Тема 15. Краєзнавча діяльність установ науки, освіти і культури.	2	2	10
Тема 16. Краєзнавча діяльність музейних закладів.	2	2	5
Тема 17. Краєзнавча робота в туристських організаціях.	2	4	10
ЗАГ.:	34	36	110
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			

Загальна система оцінювання курсу	<p>Форми контролю знань студентів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • поточний; • підсумковий семестровий (залік). <p>Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою на основі 100-бальної системи. (п. 8.3. Види контролю «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (Наказ ректора № 417 від 03.07.2023 р.). 100-бальна шкала переводиться у відповідну національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – A, B, C, D, E, FX, F). Загальні 100 балів включають:</p> <p>Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях. Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи (питома вага оцінки – 50%).</p> <p>Контроль самостійної роботи дозволяє оцінити рівень сформованості відповідних компетентностей. Виконується на платформі D-Learn за тематикою курсу (оцінюється від 0 до 10 балів) та у формі есе (письмова робота в електронному вигляді) – (оцінюється від 0 до 5 балів). Загальна питома вага оцінки за контроль самостійної роботи – 15 %.</p> <p>Семестрова контрольна робота – дозволяє оцінити рівень сформованості відповідних компетентностей. Виконується на платформі D-Learn за тематикою курсу. Питома вага оцінки – 15%.</p> <p>Тестовий контроль проводиться двічі за семестр. Кожен з яких оцінюється у 10 балів. Загальна максимальна кількість балів, відповідно, 20. Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється в університеті. Підсумковий семестровий контроль – сума балів поточного контролю, семестрової контрольної роботи та контролю самостійної роботи. Підсумковий семестровий контроль виносяться на останню академічну годину (практичне заняття) опанування курсу.</p>
Вимоги до письмової роботи	Письмова робота включає певні теми завдань за тематикою курсу.
Практичні заняття	Оцінюється у п'ятибальній шкалі Поточні оцінки, які отримуються під час практичних занять, сумуються й множаться на коефіцієнт.
Умови	Отримання інтегральних результатів до останнього заняття – 25 балів.

допуску до підсумково го контролю	Студентам, які мають пропуски, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.
7. Політика навчальної дисципліни	
Письмові роботи	Робота виконана на певну тему обсягом не більше 4 сторінок
Академічна доброчесність	Атмосферу довіри, взаєморозуміння, взаємоповаги потрібно будувати щоденно. Політика ректорату спрямована на академічну доброчесність, прозорість та законність діяльності. Задля цього розроблено та впроваджено «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», «Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» і опубліковано їх на сайті. В університеті академічна доброчесність передбачається за замовчуванням. Це означає, що всі здані роботи є результатом вашої розумової праці та творчості. Якщо ви подали роботу когось іншого, повністю або частково, без належного цитування, завдання буде оцінене в 0 балів (без права перездачі)
Відвідування занять	Усі студенти, незалежно від форми навчання, зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю. Відпрацювання пропущених занять відбувається у перший день за графіком консультацій викладача з навчальної дисципліни, за винятком поважної причини у студента (документальне підтвердження) згідно «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (п.4)».
Неформальна освіта	Зараховуються як підсумковий контроль, результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, які відповідають програмі навчальної дисципліни. Рекомендовані: 1. Основи авторського права в креативних індустріях https://cases.media/en/learning/course/copyright/about?srsId=AfmBOop3rjfpG7PWRorTUv69m2GEkfJfmynSL1IO1sUGohOAs-s2p9wb 2. Академічна доброчесність: онлайн-курс для викладачів https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+AI101+2021_T2 3. Безпека в інтернеті під час війни: практичний курс https://prometheus.org.ua/course/course-v1:MINZMIN+ISWT101+2023_T2 4. Інформаційна гігієна. Як розпізнати брехню в соцмережах, в інтернеті та на телебаченні https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+IH101+2021_T3 5. Критичне мислення для освітян https://prometheus.org.ua/course/course-v1:CZ+CTFT101+2017_T3 6. Культура та політика: багатозначність (взаємо)зв'язків https://prometheus.org.ua/prometheus-free/culture-politics/ 7. Спадщина для соціальної згуртованості під час війни: кейси українських культурних дієвців https://www.prostir.ua/?news=onlajn-kurs-vid-prometheus-spadschyna-dlya-sotsialnoji-zhurt

	ovanosti-pid-chas-vijny-kejsy-ukrajinskyh-kulturnyh-dijevtsiv
--	---

8. Рекомендована література

1. Маланюк Т.З. Краєзнавство: навч.-метод. посіб. для студентів спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності». Київ : ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2019. 186 с.
2. Маланюк, Т. З. Краєзнавство і туризм : навч. посібник. Івано-Франківськ : СПД І.О. Іванців, 2010. 200 с.
3. Стежками Прикарпаття : фотоальбом. / Т. Маланюк та ін. Львів : Манускрипт-Львів, 2018. 150 с.
4. Запрошує Прикарпаття = Welcome to the Ciscarpathia : ілюстроване видання / Т. Маланюк та ін. Львів : Манускрипт, 2016. 127 с.
5. Маланюк Т., Шикеринець В., Вичівський П., Орлова В. Помежів'я історії. Націотворчі, культурні і туристичні виміри минулого і сьогодення України: Колект. монограф. / Заг. наук. ред. І. Монолатія, Л. Польової Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2023. С. 190-200.
6. Маланюк Т., Качмар О. Мистецька спадщина Гуцульщини / Pro publico bono / Для загального добра : на пошану доктора історичних наук, професора Володимира Клапчука з нагоди його 60-річчя : Колективна монографія / Упор. Л.В. Польова, І.Я. Мендела, О.В. Поздняков / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ : Фоліант, 2023. С. 284–300.
7. Маланюк Т. Використання культурно-історичних пам'яток національного заповідника «Давній Галич» для розвитку туризму. Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення матеріали XII Міжнар. наук. практ. конф., м. Львів, 23-24 квітня 2020 р. С. 257-259.
8. Маланюк Т.З. Пам'ятки Західно-Української Народної Республіки культурно-історичні: Івано-Франківська область Західно-Українська Народна Республіка 1918–1923. Енциклопедія : До 100-річчя Західно-Української Народної Республіки. Т. 3: П – С. Івано-Франківськ : Манускрипт-Львів, 2020. С.31-37.
9. Реєнт О. Краєзнавство в Україні : історичні традиції і стратегія розвитку Київ, 2019. 213 с.
10. Сливка Л. В. Краєзнавство і туризм : навч.-метод. посіб. для студ. зі спец. «Географія» Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2013. 80 с.
11. Великочий В.С., Маланюк Т.З., Мельник Г.Д. Прикарпаття туристичне / Прикарпаття спадщина віків. Пам'ятки природи, історії. Культури, етнографії. Історико-культурологічне видання. Львів : Манускрипт-Львів, 2006. С. 504–567.
12. Клапчук В.М. Туризм і курортне господарство Галичини : монографія. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ : Фоліант, 2012. 224 с.
13. Кузенко П. Я. Сакральна архітектура України. Навч. метод. посіб. / За заг. ред. проф. В.А. Качкана . Івано-Франківськ, 2008. 88 с.
14. Крачило М. П. Краєзнавство і туризм : навч. посіб. Київ : Вища школа, 1994. 180 с.
15. Кремень В. Вітчизняне краєзнавство : стратегічні орієнтири сучасної освітньої парадигми. *Краєзнавство*. 2011. № 3. С. 10–15.
15. Кушнарєнко Н. М. Бібліотечне краєзнавство : підручник. Київ: Знання, 2007. 502 с.
16. Гаврилишин, П., Чорненський Р. Станиславів: віднайдені історії. Брустурів : Дискурсус, 2020. 256 с.
17. Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>
18. Помежів'я історій. Націотворчі, культурні та туристичні виміри минулого і сьогодення України. ред. І. Монолатія, Л. Польової Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2023. 352 с
19. Про культуру : Закон України від 4.2.2000 р. (Відомості Верховної Ради України). 2000. № 24. С. 69.
20. Про музеї та музейну справу : Закон України від 29.06. 1995 р. (Відомості Верховної Ради України). 1995. № 25. С. 9.
21. Про охорону культурної спадщина : Закон України від 08.06.2000 р. (Відомості Верховної Ради України). 2000. № 39. С. 333.
22. Правова охорона культурної спадщини. Київ. : Інтерграфік, 2004. 320 с.
23. Правова охорона культурної спадщини. Нормативна база. Київ. : ХІК, 2006. 576 с.
24. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.99 р. (Відомості Верховної Ради України). 1999. № 4. С. 546.
25. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 6.06.992 р. (Відомості Верховної Ради України). 1992. № 34. С. 502.
26. Бойківщина : Історико-етнографічне дослідження / Відп. ред. Ю. Г. Гошко. Київ.: Наук. думка, 1983. 304 с.

- 27 Грабовецкий В. Иллюстрированная история Прикарпаття : Вид. второе доп. Т. III. Ивано-Франківськ : «Нова Зоря», 2004. 464 с.
28. Петранівський В. Л., Рутинський М.Й. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. / за ред. проф. Ф. Д. Заставного. Київ. : Знання, 2006. 575 с.

Маланюк Т.З, к.п.н., доцент, доцент кафедри управління соціокультурною діяльністю, шоу бізнесу та івентменеджменту